

САМЫ ПРАЦЯГЛЫ ЎРОК

«Цягнік Памяці» — унікальны патрыятычны праект, створаны па ініцыятыве кіраўнікоў Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі і Савета Федэрацыі Федэральнага сходу Расіі. Ад яго першага старту ў 2022 годзе стала зразумела: гэта павінна стаць і стане добрай традыцыяй. Так яно

і адбылося. Летась у «Цягніку Памяці» ехалі ўжо маладыя людзі не толькі з Беларусі, Расіі, але і з Арменіі і Кыргызстана. Сёлета да патрыятычнага падарожжа далучацца юнакі і дзяўчаты з васьмі краін СНД. Пра гэта нядаўна на сумесным пасяджэнні расійскага і беларускага аргкамітэтаў

паведаміў намеснік старшыні Савета Федэрацыі Канстанцін Касачоў. А пакуль удзельнікі сёлетняга праекта рыхтуюцца ў дарогу (адправіцца цягнік з Брэста літаральна праз некалькі дзён), мы запісалі ўражанні беларускіх удзельнікаў праекта двух папярэдніх гадоў.

«Мы — апошняе пакаленне, якое сустракаецца з ветэранамі»

Дар'я Сытая, тады яшчэ вучаніца 10 класа Гродзенскай гарадской гімназіі № 10 імя Мітрапаліта Філарэта, у 2022 годзе ўвайшла ў склад удзельнікаў першага беларуска-расійскага праекта «Цягнік Памяці». Сёння яна ўжо студэнтка інжынерна-эканамічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі.

Аб тым, што Дар'ю вылучылі ў склад пасажыраў незвычайнага цягніка, яна даведалася яшчэ за год да праекта. Фактарамі для гэтага сталі добрая вучоба і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці гімназіі № 10. Школьніца неаднойчы брала ўдзел у гарадскіх і абласных алімпіядах па матэматыцы і гісторыі, з'яўлялася членам Маладзёжнага парламента пры Гродзенскім абласным Савеце дэпутатаў, дзе займалася прафарыентацыйнай дзейнасцю для пачатковых і сярэдніх класаў.

— Пачалі мы наш рух у Брэсце. Вельмі захапіла атмасфера таго дня. Мы ўсе накіраваліся ў Брэсцкую крэпасць. Перад вачыма разгарнулася гераічная карціна. Рэканструкцыя абароны крэпасці паўстала перад нашымі вачыма быццам наяве. Мы нібыта апынуліся ў тых далёкіх і гераічных падзеях першага дня вайны. Мы бачылі выбухі, чулі стрэлы, было адчуванне жаху. Калі сядзелі з дзяўчатамі і сачылі за падзеямі, я бачыла, як гэта ўсіх зачэпіла. Усе былі вельмі ўсхваляваны, — расказала суразмоўніца.

Таксама незабытым момантам стала сустрэча ў Брэсце са Старшынёй Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі Наталляй Качанавай. Прагучала прапанова зрабіць гэты праект штогадовым, што, дарэчы, і адбылося.

Увесь маршрут быў складзены такім чынам, каб спалучыць гераічныя падзеі Вялікай Айчыннай вайны і сучаснасць, паказаць удзельнікам праекта ваенныя мемарыялы і прыгожыя мірныя гарады. Напрыклад, у Дар'і быў гонар за яе родны Гродна, хараства якога высока ацанілі пасажыры цягніка. Сама дзяўчына ўбачыла яго і з іншага, гераічнага боку. Разам з усімі яна пабывала на знакавых мемарыялах, даведалася аб жахлівых падзеях акупацыі горада.

— Падчас падарожжа я змагла ўбачыць нашу Беларусь нібы ў двух вымярэннях. З аднаго боку, гэта прыгожая, чыстая, развітая краіна. І, з другога боку, Беларусь, якая перажыла нямала страт і разбурэнняў у гады вайны, — выказвае думкі дзяўчына. — Такія пачуцці ўзніклі і пры руху па тэрыторыі Расіі. Пад Масквой мы наведалі музей Вялікай Айчыннай вайны. Мноства павільёнаў аформлена дыярамамі, якія дапамагалі паглыбіцца ў тыя суровыя часы. Выстаўка апісвае літаральна кожны дзень вайны. Усе пакоі адпавядаюць самым знакавым ваенным падзеям. Увогуле, патрыятычная тэма суправаджала нас у кожным горадзе. Нас сустракалі ветэраны, віталі, расказвалі аб тых ваенных падзеях, сведкам і ўдзельнікам якіх былі. У такія моманты разумееш, што мы апошняе пакаленне, якое можа даведацца аб жахах вайны з першых вуснаў, і гэта бяспэчна.

— Хачу сказаць, што цягнік стаў свайго роду пунктам адліку маёй свядомасці. Гэта нібы прыступка ў дарослае жыццё, — гаворыць Дар'я.

Дарэчы, праз месенджар яна даведалася, што ў суседнім інтэрнаце жыве дзяўчына, з якой яна ехала ў адным вагоне цягніка. Цяпер дзяўчаты перыядычна сустракаюцца. У ВНУ, дарэчы, вучацца яшчэ некалькі ўдзельніц першага праекта. З усімі Дар'я падтрымлівае добрыя адносіны, а пры сустрэчах яны абавязкова ўспамінаюць аб тых незабытых маршрутах. Такім чынам, першы праект працягвае звязваць удзельнікаў і сёння.

«У кожнага ўдзельніка была свая вайна»

Сярод удзельнікаў праекта «Цягнік Памяці» ў мінулым годзе была навучэнка ліцэя Віцебскага дзяржаўна-універсітэта Юлія Сайко, пераможца рэспубліканскага конкурсу «Я патрыёт сваёй краіны».

З канцэрта мы вярталіся пешшу, таму была магчымасць прагуляцца па начной набярэжнай. Наступнымі гарадамі, якія наведвалі, сталі Ніжні Ноўгарад, Уфа, Самара, Валгаград і Тула. Кожны з гэтых населеных

ся і жыву ў Беларусі», — расказала Юлія.

У сувязі з тым, што «Цягнік Памяці» — ваенна-патрыятычны праект, падчас паездкі ўдзельнікі наведвалі памятныя мясціны Расіі і Беларусі. «Тады я ўбачыла, што ў кожнага ўдзельніка праекта была свая вайна. Многія плакалі пры наведванні Чырвонага Берага і Піскароўскіх могілак. Для мяне ўсведамленне таго, што такое вайна, прыйшло ў Валгаградзе, на Мамаевым кургане. Там, пад акуратнымі і дагледжанымі газонамі, ляжаць тысячы забітых савецкіх салдат: сыноў, мужоў, бацькоў. Вайна перастала быць старонкай у падручніку гісторыі, вайна кранула асабіста мяне. Мы ўскладлі кветкі да Вечнага агню ў Зале Воінскай славы, і я разумела, што гэта тое, што збліжае рускага і беларуса, армяніна і кіргіза: агульны боль, агульная памяць», — гаворыць дзяўчына.

Ліза расказвае, што падчас праекта пасябравалі з многімі ўдзельнікамі, а на развітанне ніхто не змог стрымаць слёз. «Я ехала ў цягніку з дзвюма дзяўчатамі з Расіі і адной з Арменіі, — успамінае яна. — Мы вельмі весела бавілі час, гулялі, расказвалі адзін аднаму пра свае гарады, прасілі сваіх спадарожнікаў з іншых краін гаварыць нешта на іх роднай мове. І я хачу сказаць, што ўсе, хто ўдзельнічаў у праекце, былі вельмі адкрытымі і дружалюбнымі», — расказала дзяўчына.

Прадстаўніца Віцебшчыны ўспамінае, што старт беларуска-расійскага праекта быў дадзены 21 чэрвеня ў Брэсце. «Тут мы наведвалі адно з самых запамінальных для мяне месцаў за ўвесь час паездкі — мемарыяльны комплекс «Брэсцкая крэпасць». У Санкт-Пецярбургу мне больш за ўсё спадабаліся экскурсія па Летнім садзе і канцэрт для выпускнікоў «Пунсовыя ветразі».

пунктаў запомніўся: Ніжні Ноўгарад — жыццярэдаснымі і пазітыўнымі людзьмі, яркім флэшмодам і найпрыгажэйшымі мастамаі; Уфа — цудоўным заходам сонца, цікавымі традыцыямі і тым, як я і сябры-беларусы фатаграфаваліся з нашым дзяржаўным сцягам. Напэўна, тады, знаходзячыся за тысячы кіламетраў ад сваёй краіны, я адчула незвычайны гонар за тое, што нарадзіла-

Засталіся ўспаміны, засталіся сябры

Андрэй Шаго (на здымку дзургі справа) ў гэтым годзе закончыў Пінкавіцкую сярэднюю школу імя Якуба Коласа Пінскага раёна. Цяпер у хлопца адказная пара выбару навучальнай установы, дзе ён будзе атрымліваць вышэйшую адукацыю. Андрэй усе школьныя гады паспяхова вучыўся, удзельнічаў у грамадскім жыцці школы і раёна, бываў на многіх мерапрыемствах. А вось праект «Цягнік Памяці» да гэтай пары згадвае як самую важную ўзнагароду, што выпала за гады вучобы.

Магчымасць паўдзельнічаць у конкурсе за склад будучай каманды «Цягніка памяці» Андрэй Шаго летась успрыняў з асаблівым энтузіязмам. Рыхтаваўся да творчага конкурсу, пісаў эсэ, рыхтаваў відэасюжэт пра малую радзіму. Расказваў пра вёску Пінкавічы любому яе жыхару, несумненна, ёсць што. Мясціна звязана з імем нашага класіка Якуба Коласа, тут ён настаўнічаў у маладыя гады. Згадаў Андрэй і ваенную гісторыю населенага пункта, паказаў помнік на месцы брацкай магілы воінаў і партызан, якія вызвалілі населены пункт у 1944 годзе.

Ну а пра само падарожжа Андрэй сказаў, што яно было захапляльным. Два тыдні праляцелі як адзін дзень: «Я даўно марыў пабываць у Полацку, знакамым для нашай гісторыі горадзе — дзеліцца ўспамінамі хлопец. — Там уразіў Сафійскі сабор, а яшчэ і тое, як нас прымалі. Для нас зладзілі цэлую

гістарычную дзею з элементамі сярэднявечага фестывалю. І ўжо стала зразумела, што ў кожным горадзе нас чакаюць адкрыцці. Здзівіў Ніжні Ноўгарад з яго прыгожай архітэктурай... Вядома, за шчасце было пабываць у Маскве і Санкт-Пецярбургу. Шмат разоў бачыў па тэлевізары скульптурную кампазіцыю ў Валгаградзе пад назвай «Радзіма-маці кліча», але не ўяўляў, якой велічнай яна паўстае, калі бачыць гэты архітэктурны комплекс ужывую, знаходзіцца побач. Цікава было наведваць Ясную Паляну, дакрануцца да творчасці Льва Талстога... Вядома, пра кожны горад можна расказваць асобна, доўга. І тое, як мы ўдзельнічалі ў Дні Незалежнасці ў Мінску, як

слухалі выступленне нашага Прэзідэнта. Засталася шмат здымкаў, запісаў, нататак».

Пасля прыезду найперш расказваў дома бацькам, сваякам. Потым — у школе настаўнікам і аднакласнікам, усе цікавіліся, прасілі паказаць здымкі. Засталіся яркія ўражанні, добрыя ўспаміны. «З беларускімі ўдзельнікамі праекта мы да гэтай пары трымаем сувязь, перапісваемся. З некаторымі нават ужо сустракаліся на розных мерапрыемствах, — працягвае Андрэй. — Адзін наш таварыш з расійскага Кургана прыязджаў на алімпіяду ў Брэст, мы з ім таксама пабачыліся. Адным словам, засталіся ўспаміны, засталіся сябры».